

Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, thành phố Hồ Chí Minh

Nguyễn Thị Thuỳ Trinh*

*HVCH Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

Received: 20/9/2023; Accepted: 30/9/2023; Published: 02/10/2023

Abstract: Based on research on theoretical and practical issues of managing educational activities to develop emotional and social skills for preschool children, the article proposes measures to improve the effectiveness of activity management. Education to develop emotional and social skills for preschool children in preschools in Go Vap district, Ho Chi Minh City aims to contribute to improving the quality of comprehensive education in preschools.

Keywords: Measures and operations, management

1. Đặt vấn đề

Giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, thành phố Hồ Chí Minh luôn nhận được sự quan tâm cũng như đầu tư của các nhà quản lý và giáo viên. Tuy nhiên còn gặp nhiều khó khăn do nhiều nguyên nhân khác nhau. Vì vậy khi áp dụng một số biện pháp quản lý hoạt động giáo dục phát triển tình cảm kỹ năng xã hội một cách cụ thể và hợp lý với đặc thù riêng của nhà trường, đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục thì chắc chắn sẽ khắc phục được những hạn chế. Hiệu quả hoạt động giáo dục cho trẻ được nâng cao góp phần nâng cao chất lượng hoạt động giáo dục, giúp trẻ phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội tốt hơn.

Trên cơ sở nghiên cứu những vấn đề về lý luận và thực tiễn của quản lý hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo, bài viết đề xuất các biện pháp nhằm nâng hiệu quả quản lý hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, TP. Hồ Chí Minh hướng đến góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện ở các trường mầm non.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm Quản lý giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo

Phát triển tình cảm, kỹ năng xã hội giúp trẻ nhận biết, thể hiện cảm xúc phù hợp với chuẩn mực của cộng đồng, với con người và sự vật hiện tượng xung quanh; đồng thời hình thành cho trẻ hành vi và quy tắc ứng xử xã hội đúng đắn trong sinh hoạt gia đình, trường lớp mầm non, cộng đồng và các kỹ năng tự phục vụ... nhằm giúp trẻ phát triển nhân cách toàn diện. “[Theo văn bản hợp nhất số 01/2021/TT

BGDĐT về Ban hành Chương trình giáo dục mầm non]. Phát triển nhân cách cho trẻ gắn liền với việc lĩnh hội có ý thức những chuẩn mực và những quy tắc đạo đức của những hành vi trong xã hội. Theo Kinixti (Mỹ) cho rằng: *Sự thành công của mỗi người chỉ có 15% là dựa vào kỹ thuật chuyên ngành, còn 85% là dựa vào những quan hệ giao tiếp và tài năng xử thế của người đó*”. [Trích trong Tạp chí nghiên cứu khoa học công đoàn của Tác giả Vũ Thị Nga]. Nếu trẻ đến giai đoạn 6 tuổi chưa đạt được mức độ phát triển tình cảm kỹ năng xã hội cần thiết tối thiểu thì sẽ gặp khó khăn cho cuộc sống sau này, mà trước hết là khó khăn trong việc học tập ở cấp tiểu học.

Căn cứ vào các lý luận trên ta có thể kết luận: quản lý hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo là những hành động có mục đích, có kế hoạch của chủ thể quản lý, đến toàn bộ hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội. Nhằm nắm vững và điều khiển, điều chỉnh các hoạt động để nâng cao hiểu biết rèn luyện cho trẻ nhân cách sống tốt, hành động đúng chuẩn mực xã hội, hình thành các kỹ năng xã hội cơ bản. Từ đó tạo nên ở trẻ em thái độ và khả năng thích ứng nhanh, xử lý đúng những vấn đề trong cuộc sống.

2.2. Biện pháp quản lý hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, TP Hồ Chí Minh

Nâng cao nhận thức cho đội ngũ cán bộ, giáo viên, cha mẹ trẻ về vai trò của hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo

Hiệu trưởng cần phải có chỉ đạo xây dựng kế hoạch, khơi dậy tinh thần trách nhiệm, cha mẹ trẻ tích cực tham gia vào hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ

năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non công lập. Để nâng cao nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên và cha mẹ trẻ, hiệu trưởng nhà trường cần có kế hoạch chỉ đạo phối hợp tổ chức thực hiện hiệu sau:

Chỉ đạo và triển khai các nội dung cần bồi dưỡng cho giáo viên. Hỗ trợ và tạo các điều kiện cần thiết để giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo thực hiện có hiệu quả. Tổ chức cho cán bộ quản lý, giáo viên học tập nghiên cứu nghị quyết chỉ thị của các cấp về chương trình giáo dục mầm non một cách sâu sắc, nhằm nâng cao chất lượng giáo dục trẻ nói chung và hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo nói riêng.

Tổ chức các chuyên đề, lễ hội, hội thi, tham quan học tập các mô hình tiên tiến giáo dục tình cảm xã hội ở tại các trường bạn trong quận, địa phương; sử dụng các thông tin khoa học chính thống về quản lý hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội trên internet. Có Ý thức trách nhiệm trong việc xây dựng kế hoạch quản lý giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội trong nhà trường, cụ thể hóa nội dung phương pháp giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội thành nội quy, quy chế một cách khoa học phù hợp với đặc điểm tình hình nhà trường.

Đối với giáo viên mầm non, để nâng cao nhận thức cho giáo viên giảng dạy giáo dục tình cảm kỹ năng xã hội, cần tổ chức nghiên cứu và triển khai đầy đủ các văn bản, những quy định chỉ đạo của các cấp quản lý hướng dẫn thực hiện nội dung, phương pháp hình thức tổ chức hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ cho trẻ mẫu giáo. Thông qua các buổi hội thảo, sinh hoạt chuyên đề giáo dục tình cảm kỹ năng xã hội, các cuộc họp hội đồng sư phạm, họp chuyên môn... thường xuyên tuyên truyền nâng cao nhận thức của giáo viên về tầm quan trọng và tính cấp thiết của việc giáo dục tình cảm xã hội cho trẻ mẫu giáo trong giai đoạn hiện nay. Nâng cao ý thức trách nhiệm, tâm huyết với nghề với trẻ của mỗi giáo viên.

Đối với cha mẹ trẻ, cán bộ quản lý cần có chiến lược và kế hoạch cho các nội dung phối hợp cả ba phương diện kiến thức, kỹ năng, thái độ, tuyên truyền cho cha mẹ trẻ và triển khai kế hoạch giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo. Từ đó, nâng cao nhận thức sâu sắc để cha mẹ trẻ hiểu được trách nhiệm của giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội không phải là nhiệm vụ riêng của nhà trường, mà là sự chung tay của gia đình và toàn xã hội. Thông qua các cuộc họp cha mẹ trẻ, họp ban đại diện cha mẹ trẻ của các lớp. Hiệu trưởng cần nâng cao nhận thức của cha mẹ trẻ về vai trò, ý nghĩa của công tác giáo dục

tại nhà cho con em mình.

Lập kế hoạch giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo theo hướng đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục mầm non

Phân tích đặc điểm tình hình của nhà trường để thực hiện công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ. Cán bộ quản lý nhà trường khi xây dựng kế hoạch phải có khả năng phân tích, phải đánh giá chính xác đặc điểm tình hình của nhà trường, những thuận lợi, khó khăn của nhà trường khi triển khai thực hiện kế hoạch giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ. Khi phân tích và đánh giá tình hình nhà trường, cán bộ quản lý có thể biết được đặc điểm của trường mình để thực hiện công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ từ đó có thể đề ra mục tiêu, nhiệm vụ và giải pháp cho đơn vị mình.

Xác định mục tiêu thực hiện giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ trong năm học và từng giai đoạn. Xác định nội dung và biện pháp thực hiện giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ. Việc xác định nội dung và biện pháp thực hiện giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ rất quan trọng vì đây là nhiệm vụ mà hiệu trưởng nhà trường khi triển khai kế hoạch phải phối hợp với một lực lượng tham gia thực hiện kế hoạch gồm nhiều đối tượng. Do vậy, nội dung thực hiện hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ phải đảm bảo tính rõ ràng, cụ thể và thiết thực. Với biện pháp cũng vậy, người hiệu trưởng cần xác định rõ cách thức, hình thức thực hiện cho từng nội dung, phải cụ thể và phù hợp với thực tế.

Xác định điều kiện cần thiết hỗ trợ công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ. Đây là yếu tố cần để triển khai và thực hiện nội dung kế hoạch. Với những nội dung và biện pháp đã đề ra thì cần những điều kiện nào hỗ trợ để thực hiện đạt mục tiêu.

Căn cứ vào nội dung của lĩnh vực giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo của chương trình giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục và Đào tạo, cán bộ quản lý xây dựng kế hoạch tổ chức hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ đảm bảo tính cần thiết của các nội dung cần quản lý với mục tiêu cụ thể của nhà trường phù hợp với điều kiện, đặc điểm của nhà trường, lớp, đặc điểm tâm sinh lý lứa tuổi của trẻ. Lựa chọn nội dung giáo dục nhận thức cho trẻ trong nội dung của Chương trình Giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành đưa vào kế hoạch giảng dạy phù hợp với đặc điểm lứa tuổi trẻ ở từng lớp, khả năng, nhu cầu của trẻ và thời điểm. Mỗi giáo viên phải thường xuyên sáng tạo thay đổi nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức nhằm kích

thích sự tò mò, tìm tòi, ham hiểu biết, thích khám phá, hứng thú cho trẻ.

Phân công trách nhiệm cụ thể cho từng đối tượng, xác định thời gian, kinh phí, yêu cầu khi thực hiện việc giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo.

Thường xuyên tổ chức các hội thảo, hội nghị về hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo. Căn cứ vào kế hoạch bồi dưỡng hàng năm của nhà trường. Cán bộ quản lý chỉ đạo các tổ chuyên môn phối hợp tổ chức các buổi thao giảng, thảo luận về sắp xếp, lựa chọn, dự kiến nội dung và kỹ năng tổ chức các hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo. Yêu cầu đổi mới sinh hoạt chuyên môn và đưa nội dung giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo vào sinh hoạt chuyên môn của tổ khối.

Chỉ đạo tổ chuyên môn có kế hoạch cụ thể về thiết kế nội dung tổ chức các hoạt động giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo của giáo viên. Thường xuyên tổ chức kiểm tra, rút kinh nghiệm cho giáo viên về cách lựa chọn nội dung tổ chức hoạt động thông qua các buổi họp tổ chuyên môn. Từ đó, tạo điều kiện cho cán bộ giáo viên trong trường tham gia học hỏi, trao đổi chuyên môn nghiệp vụ, nhằm thực hiện có hiệu quả giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo.

Thực hiện kiểm tra, đánh giá sau quá trình đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ quản lý, giáo viên về nội dung giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo. Kiểm tra, rút kinh nghiệm cho giáo viên về cách tổ chức hoạt động thông qua các buổi họp tổ chuyên môn.

Chú trọng bồi dưỡng phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động giáo dục phát triển tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo

Đối với mục tiêu hình thành tình cảm lành mạnh cho trẻ, cần tiến hành dài hạn và tích hợp trong mọi hoạt động có liên quan để đảm bảo tính liên tục và phát triển trong việc nuôi dưỡng các xúc cảm đồng loại cho trẻ. Đối với mục tiêu giáo dục về xúc cảm (nhận biết, phân biệt, hiểu và quản lý xúc cảm), có thể linh hoạt tiến hành trong giờ học lẫn các hoạt động hàng ngày. Đối với những kỹ năng xã hội liên quan đến phép lịch sự, giáo viên có thể tiến hành trong sinh hoạt hằng ngày. Những nội dung có tính phức tạp hoặc theo quy trình thì ưu tiên dạy trên lớp hoặc dạy theo chủ đề để trẻ nắm bắt đầy đủ, chính xác và hệ thống. Ưu tiên lựa chọn các hình thức có tính thực hành trải nghiệm và gắn với tình huống thực với cuộc sống (như sinh hoạt hằng ngày, giờ dạo chơi hoặc lao động...). Trong giờ chơi, giáo viên có thể quan sát và

đánh giá được khá đầy đủ về những hành vi tích cực, tiêu cực của trẻ liên quan đến giao tiếp ứng xử và cảm xúc. Đồng thời, thông qua hoạt động vui chơi, giáo viên sẽ đưa ra các luật chơi góp phần điều chỉnh hành vi cho trẻ một cách tự nhiên như: Trẻ hay trêu đùa bạn thì được giao vai công an, người giữ trật tự. Trẻ muốn chơi tất nhiên phải nghiêm túc, nếu không nghiêm túc sẽ không phù hợp với vai chơi. Trẻ hay nghịch lại thường thích đóng những vai có uy tín, oai phong nên sẽ có xu hướng điều chỉnh hành vi. Khi chơi nhiều, dần dần sẽ thành thói quen. Với giờ ăn, rất phù hợp để giáo dục cho trẻ về văn hóa ăn uống, thói quen nhìn trước ngó sau, có thái độ biết ơn khi được ăn no mỗi ngày... Đối với các nội dung như xếp hàng chờ đến lượt, ăn mặc phù hợp, đi nhẹ nói khẽ, tư thế lịch sự, thể hiện cảm xúc phù hợp... thì cách giáo dục hiệu quả nhất là qua hình mẫu của giáo viên. Mọi hành vi phản ứng của giáo viên đều được trẻ tái hiện lại.

Đối với hình thức hoạt động ngoài trời giúp trẻ tiếp cận với thiên nhiên nhằm giúp trẻ phát triển kỹ năng quan sát, kỹ năng đề phòng và tránh xa nơi nguy hiểm, tập trẻ các kỹ năng lao động với thiên nhiên như: trồng cây, nhặt lá vàng... Ngoài ra còn giáo dục trẻ biết quan tâm, chăm sóc cây, con vật... Đối với hình thức tổ chức lễ hội, các sự kiện quan trọng trong năm cũng có ý nghĩa giáo dục và mang lại niềm vui cho trẻ khi tham gia lễ hội như: tết trung thu, tết thiếu nhi.

3. Kết luận

Các biện pháp đều có những vị trí, vai trò nhất định trong quản lý công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, TP Hồ Chí Minh. Tuy nhiên, không có biện pháp nào là độc tôn nên trong triển khai thực hiện quản lý công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, TP Hồ Chí Minh, đòi hỏi cán bộ quản lý nhà trường phải phối hợp nhiều biện pháp nhằm hỗ trợ, bổ sung cho các biện pháp khác, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý công tác giáo dục tình cảm và kỹ năng xã hội cho trẻ mẫu giáo ở các trường mầm non quận Gò Vấp, TP Hồ Chí Minh hiện nay.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Thị Hoa (2023), *Biện pháp quản lý hoạt động tạo hình ngoài tiết học cho trẻ mầm non tại huyện Phú Giáo, tỉnh Bình Dương*. Tạp chí Thiết bị Giáo dục số 288 kỳ 1 tháng 5/2023, tr143-145.

2. Hồ Thị Kim Loan (2023), *Thực trạng quản lý hoạt động trải nghiệm cho trẻ 5- 6 tuổi ở trường mầm non công lập khu vực 3, TP Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh*. Tạp chí Thiết bị Giáo dục số 291 kỳ 1 tháng 6/2023, tr152-154